

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/119/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7913210871
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Tutko
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7913210871.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Tutka a sudcov JUDr. Ladislava Cakociho a JUDr. Adriany Murínovej v právnej veci žalobcu J. V., O. B. W. K. O., U. Č.. XX proti žalovanej Rapid life životnej poisťovni a.s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska č. 2, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., so sídlom v Košiciach, Užhorodská č. 21, za účasti vedľajšieho účastníka Občianskeho združenia „Ochrana spotrebiteľom a vlastníkom bytov“, so sídlom v Košiciach, Škultétyho č. 3, Košice, zastúpeného JUDr. Darinou Solárovou, advokátkou, so sídlom v Košiciach, Škultétyho č.3, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Trebišov zo dňa 13.10.2014 č.k. 9C/132/2013-175 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu Košice zo dňa 19.1.2012 č.k. 3C/1216/2012, odložil jeho vykonateľnosť do právoplatného rozhodnutia vo veci samej, nevyhovel návrhu žalovanej na nepripustenie vstupu vedľajšieho účastníka do konania, nevyhovel návrhu žalovanej na prerušenie konania, žalovanú zaviazal zaplatiť súdny poplatok v sume 331,50 eura a vyslovil, že o trovách účastníkov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Týmto rozsudkom rozhodol súd prvého stupňa o návrhu žalobcu na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Pri rozhodovaní vychádzal súd prvého stupňa zo zistenia, že Arbitrážny súd Košice bez nariadenia pojednávania rozhodol rozhodcovským rozsudkom sp. zn. 3C/1216/2012, ktorým uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanej sumu 51,45 eura a trovy rozhodcovského konania v sume 276,- eur. Žalovaná uplatnila svoj nárok na rozhodcovskom súde ako nárok z poistnej zmluvy uzavretej účastníkmi dňa XX.X.XXXX. Predmetom poistnej zmluvy bolo životné poistenie žalobcu. K zmluve boli pripojené Všeobecné poistné podmienky, ktorých súčasťou boli aj osobitné zmluvné dojednania. V uvedenom osobitnom zmluvnom dojednaní účastníci dohodli, že namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti sa podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti Všeobecných poistných podmienok. Toto ustanovenie účastníci mali chápať ako rozhodcovskú doložku.

Na základe uvedených zistení a po vykonanom dokazovaní dospel súd prvého stupňa k záveru, že nárok žalobcu je dôvodný. Súd bol toho názoru, že podľa podľa rozhodcovskej doložky dohodnutej účastníkmi o nárokoch vyplývajúcich z poistnej zmluvy môže výlučne rozhodovať iba rozhodcovský súd. Preto takto formulovaný text rozhodcovskej doložky ako aj samotnú rozhodcovskú doložku treba považovať za neplatnú vzhľadom na ust. §53 ods. 4 písm. r/ a §53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Uvedená rozhodcovská doložka určila, že spory s dodávateľom vyplývajúce z poistnej zmluvy uzavretej medzi účastníkmi je oprávnený riešiť výlučne rozhodcovský súd v rozhodcovskom konaní. Podľa názoru súdu dohoda o rozhodcovskej doložke je neplatným právnym úkonom, pretože odporuje zákonu, teda ust.

§53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, preto súd určil, že je tu dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa §40 ods. 1 písm. j/ zák. č. 244/2002 Z.z., pretože rozhodcovský súd porušil všeobecne záväzný predpis na ochranu spotrebiteľa, ktorým je práve ust. §53 Občianskeho zákonníka. Tvrdenie žalovanej, že žaloba je neurčitá, nezrozumiteľná a nepreskúmateľná považoval iba za jej účelovú obranu, pretože žalobca v žalobe uviedol dôvody a konkrétne ustanovenia zákona podľa ktorých sa domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku a teda návrh je určitý, zrozumiteľný a preskúmateľný. Žalovaná v konaní nepreukázala, že by obsah rozhodcovskej doložky bol v súlade so zákonom, pričom obsah rozhodcovskej doložky rigorózne určuje, že spory medzi účastníkmi sa majú riešiť výlučne v rozhodcovskom konaní. Spotrebiteľ však môže svoje práva uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky, ale ako vyplýva z dôvodovej správy k § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, ak sa rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila bude neprijateľná. Súd zároveň odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodcovského rozsudku z dôvodu, že konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku nie je právoplatne skončené a vo veci je rozhodnuté tak, že sa rozhodcovský rozsudok zrušuje. Za nedôvodný považuje súd prvého stupňa aj nesúhlas žalovanej so vstupom vedľajšieho účastníka do konania. Vedľajší účastník v písomnom podaní zo dňa 4.3.2014 oznámil súdu, že vstúpil do tohto konania na základe podnetu žalobcu a disponuje s jeho súhlasom so spracovaním osobných údajov. Napokon žalobca na pojednávaní potvrdil, že so vstupom vedľajšieho účastníka do konania súhlasí, ako aj s jeho vyjadreniami. Súd preto nevyhovel návrhu žalovanej o nepripustenie vstupu vedľajšieho účastníka, pretože pre jeho vstup do konania boli splnené zákonné podmienky, nakoľko predmetom konania je ochrana práv spotrebiteľa. Súd prvého stupňa ďalej nevyhovel návrhu žalovanej na prerušenie konania, pretože žalovanou označené konanie vedené na Ústavnom súde pod sp. zn. Rvp/8830/2013 nemá taký súvis s prejednávanou vecou, ktorý by odôvodňoval prerušenie konania z niektorých dôvodov uvedených v § 109 a 110 O.s.p.. V uvedenom konaní Ústavný súd riešil prípad vstupu vedľajšieho účastníka bez súhlasu, prípadne bez vedomosti spotrebiteľa. Vzhľadom na uvedené preto súd návrhu žalovanej na prerušenie konania nevyhovel. Výrok o povinnosti žalovanej zaplatiť súdny poplatok odôvodnil súd s poukazom na ust. § 4 ods. 2 písm. za/ zák. č. 71/1992 Zb., vzhľadom na to, že žalobca je oslobodený od platenia súdnych poplatkov a žalovaná nebola v konaní úspešná, preto súd jej uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podanie návrhu. V odôvodnení ďalej súd prvého stupňa uviedol, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalovaná. Žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaná namietala, že záver súdu prvého stupňa o zrušení rozhodcovského rozsudku z dôvodov uvedených v § 40 ods. 1 písm. c/, j/ a g/ ZRK nemá oporu v zistenom skutkovom stave a teda ani v právnom posúdení veci. Ďalej uviedla, že k porušeniu rovnosti procesných práv účastníkov konania došlo tým, že aj keď nebol žalobcom zaplatený súdny poplatok za žalobu na zrušenie rozhodcovského rozsudku, súd vo veci konal. Súd si ďalej podľa názoru žalovanej nesplnil povinnosti podľa § 118 ods. 2 O.s.p. s odkazom na zápisnice z pojednávaní zo dňa 11.2.2014 a zo dňa 25.3.2014, považuje preto rozhodnutie súdu prvého stupňa za nepredvídateľné (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/236/2010 zo dňa 14.4.2011). A navyše jej tiež týmto postupom bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Vo vzťahu k výroku o odklade vykonateľnosti uviedla, že tento je nezákonný, nakoľko odkladá vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku bez akéhokoľvek časového obmedzenia a odôvodnenie rozsudku je v tejto časti nepreskúmateľné. Zároveň poukázala na to, že žalobca žiadal zrušiť rozhodcovský rozsudok v zákonnej prekluzívnej hmotnoprávnej lehote len z dôvodu uvedeného v § 40 ods. 1 písm. a/ ZRK a až po uplynutí tejto zákonnej prekluzívnej doby žiadal rozsudok zrušiť aj z ďalších dôvodov. Preto súd prvého stupňa na ďalšie uplatnené dôvody už nemal prihliadať.

Namietala taktiež záver súdu, že rozhodcovská doložka nebola v danom prípade dohodnutá individuálne s odkazom na § 53 ods. 1 posledná veta OZ, nakoľko to odporuje podpísaniu osobitných zmluvných dojednaní č. 1/2007 k poisťovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX a vychádza nedôvodne z tej skutočnosti, že rozhodcovská doložka bola súčasťou Všeobecných poisťovacích podmienok v časti XV. a teda súčasťou poisťového vzťahu aj bez podpisu osobitných zmluvných dojednaní a z toho vyvodil jej neprijateľnosť. To je ale v rozpore s listinným dôkazom preukazujúcim fakt, že žalobca slobodne, vlastnoručne a bez nátlaku podpísal osobitné zmluvné dojednania, v ktorých bola obsiahnutá rozhodcovská doložka a

tak bola prejavovaná jeho vôľou uzavrieť rozhodcovskú doložku. Pri pohľade na poslednú stranu tlačiva Všeobecných poisťných podmienok je zrejmé, že text Všeobecných poisťných podmienok aj Osobitných zmluvných dojednaní č. 01/2007 je čitateľný a pre bežného spotrebiteľa je text zrozumiteľný.

Ďalej žalovaná namietala nesprávne posúdenie možnosti odstúpenia žalobcu od rozhodcovskej doložky, pretože túto možnosť dala žalovaná všeobecne všetkým svojim klientom a urobila tak vo forme vyhlásenia a zverejnenia Dodatku č. 2 k VPP, a to plne v súlade s ust. 7d časti XVII VPP.

Poukázala aj na nedostatočné zistenie skutkového stavu veci, čo sa týka naplnenia zákonných podmienok podľa § 53 ods. 1 OZ a preto súd prvého stupňa zaťažil konanie aj rozhodnutie vadou, ktorá má za následok nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia, vychádzajúc z tej skutočnosti, že v čase uzavretia rozhodcovskej doložky nebolo súčasťou dohody zmluvných strán o rozhodcovskom konaní žiadne ustanovenie o tom, že by mal rozhodovať rozhodcovský súd miestne príslušný v sídle dodávateľa.

Žalovaná ďalej poukázala na nálezy ÚS SR sp.zn. II. ÚS 499/2012 a I. ÚS 255/2010 v súvislosti s aplikáciou Smernice 93/13/EHS a jej 19-tym odôvodnením. A na základe uvedeného dospela k záveru, že rozhodcovská doložka má vplyv na výpočet výšky poisťného, a preto je vyňatá zo súdnej kontroly v poisťných vzťahoch.

Žalovaná tiež namietala, že napadnutý rozsudok vo výroku ktorým zrušil rozhodcovský rozsudok, neuviedol dôvod zrušenia tohto rozhodcovského rozsudku s poukazom na § 43 zákona o rozhodcovskom konaní.

Vedľajší účastník v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a priznal mu náhradu trov konania. Ďalej uviedol, že účastníkmi dohodnutá a upravená rozhodcovská doložka nielenže nie je individuálne dojednaná, ale odporuje dobrým mravom. Časť XV. bod 2 Všeobecných poisťných podmienok sa svojím účelom a obsahom odchyľila od zákona v tom zmysle, že pri výbere rozhodcu bola porušená zásada rovnosti účastníkov zmluvného vzťahu. Poukázal na skutočnosť, že nemal v skutočnosti možnosť voľby medzi konaním na všeobecnom súde a súde rozhodcovskom. Má za to, že žalobný návrh nepodlieha poplatkovej povinnosti.

Na základe podaného odvolania odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce podľa § 212 ods. 1,3 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 156 ods. 3 v spojení s § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

Odvolací súd je v prejednávanej veci toho názoru, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci ak dospel k záveru o neplatnosti rozhodcovskej doložky, ktorý následne aj správne právne posúdil, ak zrušil rozsudok arbitrážneho súdu. Ani počas odvolacieho konania nedošlo k zmene skutkového ani právneho stavu, preto odvolací súd na skutkové zistenia a na právne normy, ktoré použil súd prvého stupňa poukazuje a v celom rozsahu sa s nimi stotožňuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovanej, že súd prvého stupňa mal porušiť ust. § 129 ods. 1 O.s.p., ak listinné dôkazy nevykonal spôsobom tam uvedeným, t.j. konkrétne listiny - dôkazy neprečítal na pojednávaní, ani neoznámil ich obsah je potrebné uviesť, že túto námietku nemožno považovať za dôvodnú.

Podľa § 129 ods. 1 O.s.p. dôkaz listinou sa vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie.

V prejednávanej veci z obsahu Zápisnice o pojednávaní zo dňa 13.10.2014 je zrejmé, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie predloženými listinami zákonným spôsobom, ak vec prejednávajúca sudkyňa na pojednávaní oboznámila ich obsah. Súd prvého stupňa teda vykonal dokazovanie zákonným spôsobom. Žalovaná v odvolaní nesprávne uvádza, že súd v zápisnici mal uviesť „že oboznamuje obsah spisu“, pretože ako vyplýva zo zápisnice súd oboznamoval na pojednávaní jednotlivé listiny, ktoré výslovne uviedol v zápisnici.

Rovnako sa nemožno stotožniť ani s tvrdením žalovanej v odvolaní, že k porušeniu jej procesných práv došlo aj tým, že súd si nedostatočne splnil povinnosť v zmysle ust. § 118 ods. 2 O.s.p..

Podľa § 118 ods. 2 O.s.p. po vykonaní úkonov podľa odseku 1 predseda senátu alebo samosudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli.

Z obsahu Zápisnice o pojednávaní zo dňa 13.10.2014 je zrejmé, že vec prejednávajúca sudkyňa na základe požiadavky žalovanej ohľadne vyjadrenia sa k sporným skutočnostiam sa vyjadrila, že ako sporné skutočnosti by sa mohli javiť okolnosti ohľadom uzavretia poisťnej zmluvy. Odvolací súd preto nezistil existenciu vady konania, ktorá by mala spočívať v nedodržaní procesného postupu súdom vyplývajúceho z ust. § 118 ods. 2 O.s.p.. Treba však povedať, že aj prípadné porušenie tohto ustanovenia nespôsobuje existenciu vady, ktorá by mala za následok odňatie možnosti konať pred súdom, pretože nedodržanie postupu podľa tohto ustanovenia nemá žiadny priamy dosah na možnosť vylúčenia účastníka z jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR č. k. 7Cdo/245/13).

Odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa dospel k správne záveru o naplnení zákonných podmienok pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. j/ zákona o rozhodcovskom konaní, keďže jeden z účastníkov rozhodcovského konania popieral platnosť rozhodcovskej zmluvy - žalobca, z výsledkov vykonaného dokazovania bolo zrejmé, že bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17), čo súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku konkrétne odôvodnil a taktiež pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné predpisy na ochranu spotrebiteľa. Na uvedenom nič nemení ani tá namietaná skutočnosť žalovanou, že žalobca v návrhu na začatie konania uvádzal len dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. c/, g/ j/ ZRK. Žalobca totiž v súlade s ust. § 79 ods. 1 O.s.p. zodpovedá iba za pravdivé opísanie skutkových okolností a nemá povinnosť svoj nárok aj právne kvalifikovať. Pokiaľ súd v konaní zistí dôvod absolútnej neplatnosti právneho úkonu (rozhodcovskej zmluvy) je povinný k tejto skutočnosti prihliadnúť. Preto odvolací súd dospel k záveru, že dôvody napadnutého rozsudku sú správne, podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce, v celom rozsahu sa s nimi stotožňuje a na tieto odkazuje. Odvolacie námietky žalovanej nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Na doplnenie odvolací súd uvádza, že nárok, o ktorom bolo rozhodnuté rozsudkom Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 3C/1216/2012 zo dňa 19.1.2012 je nárokom vyplývajúcim z poisťnej zmluvy, uzavretej medzi účastníkmi konania, a ktorá je jednoznačne zmluvou spotrebiteľskou, keďže napĺňa všetky znaky § 52 Občianskeho zákonníka. Poistnú zmluvu uzavrela žalovaná, ktorá pri poskytovaní poistenia vystupovala v rámci svojej podnikateľskej činnosti ako dodávateľ a žalobca vystupoval ako fyzická osoba, ktorá zabezpečovala svoje potreby, ako spotrebiteľ. Súčasne išlo o štandardnú formulárovú zmluvu, keďže daný zmluvný vzťah sa riadil aj obsahom zmluvných dojednaní, obsiahnutých vo VPP, ktoré sa stali súčasťou zmluvy, a ktoré spĺňajú všetky znaky zmluvy formulárovej.

Preto súd prvého stupňa pri posudzovaní rozhodcovskej doložky túto správne skúmal z pohľadu ochrany spotrebiteľa a správne uzavrel jej neprijateľnosť a tým aj neplatnosť preskúmvanej rozhodcovskej doložky.

V prejednávanej veci žalobca dôvodne spochybnil platnosť rozhodcovskej doložky, keďže táto nebola individuálne dojednaná a spôsobilá nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Rozhodcovská doložka, tak ako bola zahrnutá do VPP splynula s ostatnými poisťnými podmienkami, jej obsah spotrebiteľ nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť a ani sa s ním dôsledne oboznámiť. Aj keď rozhodcovská doložka bola vo VPP zvýraznená a v tabuľke označená ako „Osobitné zmluvné

dojednaní“ možno jednoznačne uzavrieť, že fakticky splynula s ostatnými poisťovacími podmienkami, keďže nasledovala ako pokračovanie predtlačeneho formulára v neprehľadnom texte, písanom drobným písmom, a tiež bola podpísaná v rovnaký deň ako VPP, preto správne uzavrel súd prvého stupňa, že rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná. Žalovaná v konaní nepreukázala ani tú skutočnosť, že žalobca mohol jej uzavretie vylúčiť, resp. zmeniť obsah tohto zmluvného dojednaní, pričom dôkazné bremeno v tomto smere zaťažovalo žalovanú (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Nemožno opomenúť ani tú rozhodujúcu skutočnosť, že výslovne v rozhodcovskej doložke bolo odkázané na čl. XV. VPP, ktoré sa jednoznačne stali súčasťou poisťovacích podmienok.

Svojím obsahom a formou rozhodcovská doložka z dôvodov vyššie uvedených spôsobila nevyváženosť práv a povinností zmluvných strán v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa.

Súčasne išlo o rozhodcovskú doložku, ktorá zakotvila výlučnú právomoc rozhodcovského súdu vec prejednať, čo zakladá dôvod jej neprijateľnosti podľa § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka.

Z dôvodov vyššie uvedených je aj úvaha súdu prvého stupňa o odložení vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku správna a v súlade s § 4 ods. 2 zákona č. 244/2004 Z.z.

Rovnako za správne možno považovať aj rozhodnutie súdu prvého stupňa o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť súdny poplatok a vo výrokoch, ktorým súd pripustil vstup vedľajšieho účastníka do konania a nevyhoveli návrhu na prerušenie konania z dôvodov uvedených v napadnutom rozsudku.

Z uvedených dôvodov preto odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Vzhľadom na to, že o trovách konania nebolo rozhodnuté o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.